

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у трећи редован сазив за 1. октобар 1910. год., донесено на СХЛН састанку 16. маја 1911. године, које гласи:

„да се село Обличка Сена одвоји од досадање општине дреновачке у срезу пчињском округа врањског и споји са општином тесовињском у истом срезу и округу“.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. маја 1911. године у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у трећи редован сазив за 1. октобар 1910. год., донесено на СХЛН састанку 16. маја 1911. године, које гласи:

„да се села: Јасеново и Ојковица одвоје од досадање општине бело-речке, и образују засебну општину под називом: „општина јасеновачка“, у срезу златиборском, округа ужичког“.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 24. маја 1911. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у трећи редован сазив за 1. октобар 1910. год., донесено на СХЛН састанку 16. маја 1911. године, које гласи:

„да се село Црвење одвоји од своје досадање општине у срезу заглавском округа тимочког и образује општину црвењску у истом срезу и округу“.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 31. маја 1911. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О УВРЕДИ И КЛЕВЕТИ

од

Др. Томе Живановића

(НАСТАВАК)

§ 13. Казна за увреду и клевету.

I. Увреда.

1. Казнени Законик.

а) § 213. — За *јавну* увреду и увреду *писмено* учињену прописује новчану казну до триста талира или затвор до четири месеца.

б) § 357 т. 2. — За остале врсте увреда, т. зв. „просте“ увреде, прописује затвор од једног до двадесет дана.

в) § 91 б. — За увреду Краља прописује затвор од три до десет година, за увреду Краљице, Престолонаследника, краљевих родитеља, предака и потомака затвор од једне до пет година, за увреду краљевских намесника затвор од једног месеца до две године. У последњој ал. се вели: „Казне ове ни у ком случају не могу се спустити испод најмање мере“.

г) § 104. — Прописује затвор од месец дана до две године.

д) § 358. — Прописује затвор од пет до тридесет дана или новчану казну до тридесет талира за просту увреду страних посланика.

ђ) § 207 б. — Прописује затвор од осам дана до једне године за увреду духовних надлештава и свештених лица.

2. Закон о Штампи.

в) Чл. 31. — За увреду нанету приватним лицима прописује затвор од двадесет дана до три месеца или новчану казну од двеста до девет стотина динара, а за увреду нанету судовима, војсци, јавним надлештвима, Народној Скупштини, јавним службеницима, представницима власти, свештеницима и „грађанима, која привремено врше какву јавну службу или испуњавају какву јавну ду-

жност“ прописује затвор од месец дана до четири месеца или новчану казну од триста до хиљаду и двеста динара.

б) Чл. 23. — Прописује (за увреду) Краља затвор од три месеца до три године, а за увреду чланова Краљевског дома и Народне Скупштине затвор од два месеца до две године.

II. Клевета.

1. Казнени Законик.

а) § 210. — Прописује за *просту* клевету затвор до осамнаест месеца.

б) § 91 б. — Овај параграф је првобитно прописивао како за увреду Краља тако и за клевету затвора од једне до пет година. Законом од 1899 године повећана је међутим за увреду казна на затвор од три до десет година. Тако исто за увреду Краљице, Престолонаследника и краљевих родитеља „као и предака и потомака владајућег краља у правој линији“ повећао је казну за увреду на затвор од једне до пет година. У овим се изменама помиње само увреда, што је дошло услед крајње небрижљивости законодавца. Излази, да је сада за клевету свих лица мања казна но за увреду истих, и ако се иначе клевета сматра као теже кривично дело и строжије казни!

в) § 104. — Прописује за клевету затвор до три године.

г) § 207 б. — Прописује затвор од једног месеца до две године за клевету духовних надлештава и свештених лица.

2. Закон о штампи.

а) Чл. 30. — Прописује за клевету, нанету приватним лицима, затвор од једног месеца до једне године.

б) Чл. 29. — Прописује за клевету, судовима, војсци, јавним надлештвима, Народној Скупштини, јавним службеницима, представницима власти, свештеницима и грађанима, који привремено врше какву јавну службу или испуњавају какву јавну дужност, затвор од једног до осамнаест месеци.

в) Чл. 23. — Прописује за клевету нанету краљу затвор од три месеца до

три године, а за клевету чланова краљевског дома затвор од 2 месеца до две године.

§ 14. Тужба за увреду и клевету.

Увреда и клевета су по правилу кривична дела *по тужби*. Право на тужбу припада као и у опште повређеном, а овај може бити, као што се је видело, непосредно или посредно повређени. Изузетно се признаје од законодавца право на тужбу и другим лицима у следећим случајевима:

1^о Отац може тужити за своје *неунолетно дете* (§ 216 т. 1.). Као и у свима следећим случајевима, предвиђеним у § 216 т. 1., очево право на тужбу је *самостално*, али му оно припада само као *законском заступнику* детињем¹⁾. Према томе кад отац изгуби право заступништва, губи и право на тужбу, и ако је дете *непунолетно*²⁾.

2^о Муж може тужити за своју *жену* (§ 216 т. 1) била она *непунолетна* или *пунолетна*. Пошто му ово право припада само као њеном заступнику, то га он губи по разводу брака, била увреда одн. клевета извршена после ових догађаја или пре³⁾.

3^о *Тужор* може тужити за своју *ушлицу* (§ 217 т. 1).

4^о За увреду одн. клевету, нанету умрлом лицу према § 216 т. 2. тужбу могу подићи *покојници* по крви сродни: претци, потомци, браћа и сестре, а и супрузи једно за друго. Ово им право припада и онда, кад је увреда нанета умрлом за живота. Ако је он већ био подигао тужбу, али парница није била довршена, она лица је могу продужити према истом §-у.

§ 216 важи и за увреду одн. клевету, за које важи Закон о Штампи, јер истим није укинут. Он важи и за истушту увреду (в. § 357 ал. 2. к. з.).

Ако је једним колективним означањем увређено више лица, онда је *наравно* свако од њих на тужбу овлашћено. Ако је увреда одн. клевета нанета *једном правном лицу*, онда се тужба има подићи од његовог представника. Тако исто ако је нанета *једном јавном надлежности* или *политичком телу* (§ 104 к. з.).

За увреду и клевету из § 104 к. з. може се истрага повести и *по званичној дужности*. У свима овде изложеним случајевима *увреде јавних надлежатељстава, политичких тела или наведених лица*, вели се у посл. ал. може полицијска власт сама и без тужбе увређенога кривце суду на осуђење предавати. Овде се помиње само увреда, али то важи, *наравно* и за клевету, јер се у овом §-у (ал. 2) *»Ако би увреда садржавала клевету«*, она помиње као кривично дело, које може бити садржано у увреди. Даље овде се не помиње и *Народна Скупштина, изборне скупштинне, и бирачки одбори*, већ само политичка тела,

и ако их у горњем тексту као што се је видело, безразложно засебно помиње. По несумњиво ова одредба важи и за увреду одн. клевету њима нанесену, јер су и они политичка тела. Тако исто за увреду и клевету из § 207 б. полицијска власт *»може«* и без оптужбе увређеног лица увредитеља суду на осуђење предавати (ал. 2.).

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА

КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

од

М. С. Ђуричића

члана Касационог Суда

(НАСТАВАК)

Ову пресуду првостепеног смедеревског суда од 3. децембра 1908. год. под № 40696, одобрило је I одељење Апелационог Суда, својом пресудом од 13. XII 1908. год. № 5604, а ту пресуду оснажило је I одељење Касац. Суда, решењем од 11. априла 1909. г. № 4260.

Лако је увидити да је означена пресуда, која је постала извршном, изречена противно закону у томе, што је противу оптужених узето признање, као потпун правни доказ, и ако они не признају да су учинили убијство, за које су осуђени. Ово је противно нашој доказној теорији. [в. гл. XVII крив. суд. пост.] а не одговара ни правом стању ствари. Тако суд није могао казати да се признањем оптужених доказује, да су они ово дело учинили, јер то не стоји, кад они то не признају. Суд је по логици здравога разума, а према признатим и утврђеним околностима, могао стећи уверење, да нико други није могао учинити ово убијство, сем оптужених, и то је тачно, али суду није било допуштено да то своје добро убеђење узме за правну основицу своје пресуде, све дотле док не би нашао начина, да из доказаних факата склопи један доказ противу оптужених, какав се по помен. глави нашег поступка тражи за осуду оптуженога. Ово убеђење судија, и ако у ствари логички изведено, не вреди према императивном наређењу § 220. крив. с. пост.

Овај пример пружа нам најбољи доказ за то, како је неупотребљива наша везана доказна теорија. јер она често принуђава судију да пусти онога, који је очевидно кривац, а то свакако не треба да буде. То нам је поглавито и дало повода да публикујемо овај случај.

У осталом, ми ипак нисмо за то да се законски доказна теорија осетно вређа, ма и по цену задовољења правичности, какав нам пример пружа изнети случај.

12. Фалсификовање жига за жигосање грађе није предвиђено у нашем казном законнику.

Првостепени суд, при пресуђењу овога предмета, узео је да ово дело долази под § 150. казн. зак., па је оптуженога осудио на казну.

Апелациони Суд нашао је да овај фалсификат не може доћи под означено законско наређење нити под које друго наређење нашег казног законика, па је оптуженога по § 250. а) крив. с. пост. пустио испод суђења.

Ову пресуду оснажио је и Касациони Суд. [I одељ. 18. IV 1909. № 4619].

Ова је одлука тачна. Овакав фалсификат не може доћи под наређење § 150. казн. зак., којим се предвиђа казна за фалсификовање тако зв. легитимационих исправа или исправа изданих зарад бољег напредовања [Zweck besseren Fortkommens]. По појму исправе, која је утврђен наређењем § 147. казн. зак., овакав жиг не може се сматрати за исправу, па се према томе на ово фалсификовање у опште не може да примени ниједно наређење из Гл. XIV казн. зак., који говори о злочинима због лажних исправа.

У осталом и кад би се овакав жиг могао сматрати за исправу, по појму законика, онда његово фалсификовање не би могло доћи под наређење § 150. казн. зак., које обухвата извесно привилеговање фалсификата исправа, а такво привилеговање не може се применити и на овај случај.

Ова празнина нашег казног законика попуњена је у нашем Пројекту казног законика. Стога упућујемо оне наше читаоце, који би се детаљније хтели упознати с овим предметом, на § 193. помен. пројекта и наше мотиве за исто наређење. [Види Пројекат и Мотиви Казног Законика за Краљевину Србију, Београд 1910. год. стр. 469].

13. Новчана казна не може се преобразити у казну затвора, на случај да је оптужени не може платити трећином свога имања [§ 28. казн. зак.] кад је оптужени осуђен по каквом специјалном закону, у коме овакво преобраћање казне није предвиђено.

Оптужени је одговарао за дело из чл. 135. зак. о изборима народних посланика — повреду тајности гласања. Како је у овоме наређењу прописана новчана казна, а није ништа казано ни ту, нити на ком другом месту, шта ће бити ако осуђени не може да плати новчану казну, на коју је осуђен, то је првостепени суд и пресудио: да се оптужени за ово дело казни са десет динара новчане казне. У пресуди се даље ништа не говори ни о начину наплате ове казне из имања оптуженога (оће ли се наплатити из целога имања оптуженога или само из трећине — § 28. казн. зак.) нити о томе шта ће бити ако се та наплата не би могла да изврши.

Ову пресуду првостепеног ужичког суда од 4. марта 1909. г. № 6095, одобрио је и Апелациони Суд пресудом свога I одељења од 4. IV 1909. г. № 1618, а оснажио и Касациони Суд решењем свога I одељења од 15. V 1909. г. № 5760.

Међутим изгледа да је овакво решавање усамљено, јер, у колико је бар нама познато, судови су и пре и после овога случаја у својим пресудама и на ова случајеве у свему примењивали на-

1) Уп. Frank § 195 II, Olshausen § 65, 15.

2) Уп. Frank § 195 II, Olshausen § 65, 15.

3) Уп. Olshausen § 195, 3, Köhler Der Strafantrag 42. II 5. Frank § 195 II. Prot. Binding, Hälschner

4) 208, према којима је мужељско право на тужбу независно од права на процесуално заступништво.

ређење § 28. каз. зак., а такве пресуде оснажаване су и од одељења Касационога Суда.

Ми сматрамо да је правилније гледиште, по коме се на специјалне законе, као што је овај изборни закон, не могу примењивати сва наређења општег дела казненог законика, по претпоставци, кад о томе није ништа казано у самом том специјалном закону. Изузетак од овога морао би се учинити само у оним наређењима општег дела казненог законика, која одређују законске услове за постојање кажњивог дела у опште и законске погодбе кажњивости. Ова наређења у опште су обавезна за суд и он мора о њима да води рачуна и онда, кад суди неко дело, које је кажњиво по каквом специјалном закону.

Истина резултат оваквога суђења не би био добар у ономе случају, кад осуђени не би имао имања, јер би тада новчана казна била илузорна. Ну то би требало да буде повод да се предложи поправка овога наређења, а докле оно постоји треба да га судови примењују онако како гласи.

У осталом, можемо овде констативати, да наш законодавац при изради разних специјалних закона, није у овоме погледу обратио довољну пажњу, јер се у њима не види никаквога система. Тако н. пр. не може се знати за што је законодавац противно добром правилу, изнетом у помен. § 28. казн. зак., о претварању новчане казне у затвор, у закону о општинама прописао, да се увек 10 динара новчане казне, замењује са једним даном затвора (види чл. 16. зак. о општинама) а опет по закону о шумама 5 динара новчане казне преобраћа се увек у један дан затвора (види чл. 94. зак. о шумама) итд.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

О ИЗВРШЕЊУ КАЗНЕ

(НАСТАВАК)

Смрт није никад отежана тортуром. Али за злочин *оцеубиство* нека законодавства дају извршењу смртне казне извесан изглед: кривац који је осуђен на смрт, доводи се на место извршења у кошуљи, бос и глава му је покривена црном завесом. За време док извршилац чита народу пресуду, осуђени се полаже на губилиште и одмах погуби.

Исто тако, нека законодавства забрањују извршење смртне казне у данима народних или религиозних светковина и у недељу. (Члан 25. фр. кр. зак.). Ако жена која је осуђена на смрт изјави да је трудна, и то се утврди, казна ће се над њом извршити тек после порођаја.

Тело погубљеног некад је бацано на пут. По нашем кривичном поступку оно ће се одмах онде укопати где је извршена смртна казна, а у неким државама предаје се фамилији ако она то тражи да га сарани без икаквог спровода.

Извршење смртне казне по § 288. кр. пост. бива јавно.

Против публицитета извршења смртних пресуда појавио се од пре пола века врло жив покрет. Овај покрет има два резултата:

1. *Стварног*, у томе што су се јавне власти трудиле да умање у неку руку овај публицитет чинећи га колико је могуће мање стварним. Некад су губилиште, вешала и точак намештали у средини вароши, према општинској кући; живот човечији одузиман је јавно, дању, пред великом множином света, у час који је био у напред одређен. Данас, неколики крајеви вароши, дан држан у тајности, ноћне припреме, светлост сутона, у колико она може номинално да задовољи закон, формирају наш публицитет¹⁾.

2. *Прасно* више држава као Енглеска, Немачка, Русија, Шведска, један део Сједињених Америчких Држава, заменили су извршење на јавном месту, извршењем у кругу затвора. Главно друштво затвора са своје стране отпочело је међународно испитивање о овоме питању. Оно је баш сматрало да је опортуно прецизовати какво је сада стање јавног мишљења и законодавства међу цивилизованим народима о самој примени смртне казне.

Укидање публицитета извршења смртне казне је реформа против које се чине три главне примедбе²⁾.

»1. Јавно извршење смртне казне наређује се за *пример*: укидајући ову јавност зар се друштво не лишава једног моћног средства застрашења? То су тврдили али неправно³⁾. Ако смртна казна врши превентивно дејство, то није публицитетом погубљења, већ местом које заузима смртна казна у законима. Злочинац, који рачуна на живот уздржаће се не за то, што је већ видео да је пала једна глава, него за то, што зна да може пасти и његова. Осуда на смрт производи своје дејство примера самим тим што је била изречена јавно и што је за цео свет извесно да је била извршена. Извошење губилишта ништа не додаје овоме спасоносном утиску. Оставите избор злочинцу између јавног, театралног извршења под гледањем војника и гомила, и извршења у дворишту затвора, без другог присуства, осим једне озбиљне и прикупљене групе представника закона, па ће те видети која ће форма извршења више застрашавати! »Одузети народу гледање погубљења, то је задати му страх; одузети осуђеном гледање народа значи пустити га да испашта⁴⁾.

»2. Публицитет извршења наређује се као *гаранција*. Ако би извршење било тајно, ко би доказао његову стварност? Ако је осуђени чувен, ако је богат, ко ће доказати да у место њега није био подметнут какав обскуран злочинац, осуђен такође на смрт, да његово извршење

није намерно задржано, да би било замењено извршењем друге жртве? Ова је примедба неумесна. Није реч о томе да треба организовати тајна извршења, већ да се »баналан и конфузан публицитет извршења на јавном месту, замени публицитетом који дефинише и »регулише закон«. Мере обазривости које би закон прописао да се осигура овај *легални* публицитет отклониле би сваку сумњу. Извесне категорије лица које *морају* или *могу* да присуствују извршењу биле би тачно означене.

»3. Зар нема потребног конекситета између питања о укидању смртне казне и питања о не публицитету њеног извршења? Сваки посматра реформу са свога гледишта. Док је мишљење апелационих судова у Француској било подељено о овоме питању, касациони суд и његов главни прокуратор сматрали су укидање публицитета извршења смртних пресуда као једно »средство за одржање смртне казне«. С правом су подржавали, заиста, да ће законодавац, трудећи се да ограничи публицитет, који својим последицама изгледа да квари ужасну величанственост казне, сачувати сам принцип смртне казне¹⁾. Но, француско правосудје²⁾, у разним приликама, у којима је могло да манифестује своје мишљење о питању о укидању смртне казне, енергично је тражило одржање ешафота. Ако је дакле аболитија смртне казне ушла одавно у »број идеја које се признају«, не изгледа да она треба да уђе и у »број ствари које се збивају«³⁾.

Специјална правила о извршењу казни лишењем слободе.

Казне лишењем слободе извршују се на захтев државног тужиоца, али дело извршења припада административној власти. Свако хапшење, као и свако пуштање у слободу каквог притвореног, констатује се протоколом који се води у овоме циљу. Овај акт конституише хапшење притвореног које врши администрација казненог завода или пуштање притвореног.

Исто тако, извршење казне захтева у свима случајевима суделовање судске власти, коју представљају службеници државног тужиоца и административне власти, коју представљају агенти казнене администрације. Али су границе ових двеју власти доста рђаво дефинисане и могу се појавити сукоби. Битно је правило: да је казнена администрација искључиво надлежна за *материјално извршење* казне, али да државни тужилац има право да издаје све потребне наредбе за ово извршење. Државном тужиоцу припада да захтева пренос осуђених у место где ће се извршити казна, али казненој администрацији припада да ухапси осуђеног у овај или онај затвор, да нареди у току казне његов премештај из

1) Garraud.

2) Garraud.

3) Ch. Lucas, у својем славном делу *La peine de mort* изразио је ову слутњу која се остварила: »укидање смртне казне мора доћи у будуће у број идеја које се признају и ствари које се дешавају«.

1) Ortolan.

2) Garraud.

3) Garraud.

4) Rapport Reinach. Journ. off. 1894. Débats parlementaire.

једног затвора у други или баш из затвора у болницу.

За казне лишења права, извршност осуде меша се са почетком казне, али за казне лишења слободе она отвара просто право извршења. Закон треба дакле да детерминише у погледу на ову последњу категорију казни било *почетак извршења и трајања казни лишења слободе, било начин рачунања рока, после кога ове казне престају да се издржавају.*

(НАСТАВИТЕ СЕ)

СЛУЖБЕНИЦИ У БЕОГРАДСКОЈ ПОЛИЦИЈИ

1828 — 1838

НАПИСАО А.

(СВРШЕТАК)

IV

Писари.

Димитрије Сретеновић и Таса Вукелић.

Из преписке која се после њихове смрти водила о попуњењу њихових места сазнајемо да су њих двојица били добри писари Београдске Полиције, али се већ у априлу 1831 године помињу као покојници.

Писмом својим од 13 априла 1831 године Кнез подсећа Магистрат на одношаје који имају да постоје између Магистрата и Полиције са Цветком Рајовићем на челу:

„Цветку Рајовићу као Директору при том ту власт вручавам, да он две особе избере, њине способности за службу полицајну опише и мени ји за полицаје место Сретеновића и Тасе на одобреније и наименованије представи“. После пет дана Рајовић одговара Кнезу:

„Будући да је Ваша Свјетлост силоју датог Наставленија Полицији Београдској изволила милостиво представити мени право изабрати две особе, које ће мени бити подручне, и које ће cadre бити зајмити мјеста почивших Димитрија Сретеновића и Тасе Вукелића: то се усуђујем...“ и т. д.

Јасно је, дакле, ко су и шта су била та двојица.

На њихова је места Рајовић одмах нашао кандидате, те Кнезу предлаже:

„Први је, кога сам ја изабрао, видећи способност и ревност његову к служби, а и познавање дужности полицајске, *Лазар Арсенијевић*, други Писар Суда овдашњег, а втори *Алекса Бугарски*, који је пре неког времена у Суду ужичком писаром служио, а сада овди пребива“.

Да би своју кандидацију оправдао, Рајовић одмах додаје:

„Мени се чини, ако само Свјетлости Вашој угодно буде одобрити, да би ја с овом двојицом служећи отличо службу моју, и угодно Височајшој вољи Ваше Свјетлости; но само не знам, јербо ни с првим нисам, нити с другим ја о томе говорио оће ли они довољни бити с платом, која је почившим одређена била; а особито Лазо, који, како сам из другог ра-

зговора примјетио, има велику надежду на помилованије Ваше Свјетлости.

„За сад, коме би се служба ова повјерити могла, и који би је знао исполњавати, ја не налазим“.

Можемо одмах казати да Рајовић није био срећан с оваком кандидацијом, нити се морао бринути да ли ће његови кандидати бити задовољни с одређеном платом — јер их Кнез никако није хтео примити.

Кнежев је одговор, по сачуваном конценту, кратак и гласи:

„Не имајући Вам шта друго на представленије Ваше од 18 т. касателно наименовања подручника Ваши одговорити, јављам Вам, да ће Вам о том Амица одговор дати“.

И толико је доста за сумњу о добром расположењу Кнежеву, али се садржина оног што је Амица имао усмено казати види јасније из акта, који је Кнез тада, 21 априла, управно Београдском Магистрату. Ту се говори само о попуњењу тих чиновничких места:

„Ја сам с писмом мојим... Београдском Полицај-Директору Г-ну Цветку Рајовићу међу прочим препоручио да за полицајну службу две особе место Мила (и на више се других места види да су Димитрија звали и Милом) Сретеновића и Тасе Вукелића избере и мени ји представи на одобреније.

„У следствију ове препоруке добијем од њега ови дана писмо од 18. т., у ком ми писара тамошњег Магистрата *Лазара Арсенијевића* и неког *Алексу Бугарског*, који је пре у суду ужичком писар био, и за којеква неваљалства одпуштен, место Сретеновића и Вукелића препоручује. Будући да ово представленије Цветково, који је, не сматрајући на важност дужности полицајни, таке особе изабрао од који прва из јестественог а друга из моралног призренија ни најмање способности не имају за полицајну службу — мом намјеренију није ни најмање соотвјетствовало; то препоручујем Вам, да у договору с неколико најотменији београдски житеља неколико људи изберете, који би полицајну службу имати желели, а од ови свију двојицу да ми назначите средством листе, од које Вам овде формулар прилажем, који би Вам се осим свију прочи најзаслужнији чинили, и цело дело мени пошљите, купно са инштанцијама свију особа, које желе полицаји бити.

„Знајући, да одма како ово писмо добијете нећете моћи предложенија чинити, то Вам на то рок од 20 дана дајем од дана кад Вам ово писмо у руке дође“.

Тако се осујети покушај да доцније добро познати *Баталака* (Лазар Арсенијевић) ступи у Београдску Полицију као њен чиновник. —

На реду је помен:

Павла Зорника, о коме је већ напред било мало речи и чије нам две молбе служе за илустрацију ондашњег чиновничкога стања.

Молба Павла Зорника, секретара Београдске Полиције, од 10 маја 1836 за повишицу плате гласи:

„Има неколико Година како служим у овдашњој Полицији Секретаром, и до сада бивши Началници Полиције могу показати моју ревност и точност службе; него сам о мало плате, а с подоста фамилије, све ситне дечице, које већ једва снабдевати могу, за то се и препокорњејше молим Вашој Свјетлости како Свобште Србскому Благодјетелју придати ми штогод повише плате, да узмогу и ја с мојом данашњом сиротињом коликогој лакше живити“.

Пошто је прошла била од ове молбе пуна година па је настала и друга, Зорнић се — не добивши унапређења, 25 јуна 1837, поново обрати Кнезу мало пространим излагањем својих прилика. Ту вели:

„При концу 1830 Године благоволила је Ваша Свјетлост Обществу Београдском наложити, да оно једног Писара за Полицију избере и плату му одредјели, које је у споразумјенију с Г. Тодором Бојанићем, онда бивши Директором Полиције, мене за Писара избере и постави, и од оног времена па до данас непрестано уживао сам тим начином заслужену кору леба, и моју многочислену фамилију трудно препитавајући чувао сам се у никакову погрешку не пасти.

„Дужности моје трудно сам се увек точно, совјестно и ревностно одправљати, и Старешинама мојима у сваком случају понизан и покоран бивао сам, које и они сами т. је. Г. Г.: Бојанић, Рајовић, Ранковић, Чарапић, Богдановић, бивши Директори, Г. Хаџи-Никола Константиновић а тако исто и Славно Исправништво овдашње довољно засведочити могу, да јошт до данас, одправљајући не само Званије Писарско, но више пута и у неким догађајима и Старији(x) моји(x) дужности испуњавајући, у никакову погрешку нао писам; но као Свршен Човек гледао сам да само у дужности мојој и мојима старијима удовлесотворим.

„У овој служби по милостивјешем Отеческом Одредјеленију Ваше Свјетлости уживао сам од неког времена Годнишњу плату до 18-га Марта ове године по 150 талира као Писар, а од тога доба одређена ми је Практикантска плата од 100 талира за Годину.

„Видећи да ја, као човек који сам с фамилијом обременен к тому јошт и Матер стару и слабу имајући с овом платом на крај изићи не могу, усуђујем се колено-преклоно к стопам Ваше Свјетлости припасти, и у највећем страхопочитанију Вас као премилостивог Оца молити, да би ми или у овој Садашњој Служби колико толико плату повисити или другу какову нибуд способну за мене Службу одредјелити всемилостивјејше спосходили, у којој би ја моју бједну фамилију сваке друге окром Ваше високе и милостиве помоћи лишена препитавати мога“.

При овакој молби заиста је сиромаш Павле Зорнић имао права потписати се — као што је по угледу на виша лица и учинио — да је „*всеподањејши раб*“.

Најзад:

А. Хаџи-Тривковић 19 децембра 1837 писмом захваљује Кнезу што му је опет

дану службу — овом приликом полицијску у Београду.

V.

Практиканти.

Ми смо већ раније видели да је ово, најмлађе, звање установљено при Београдској Полицији приликом преуређења српских власти у Београду одредбом од 2 фебруара 1837 године. Само је био врло незгодно што је том одредбом укинуто звање писарско, а плата је такођер смањена.

Као што је већ раније поменуто, то је контра - унапређење постигло злосрећнога:

Павла Зорнића, и он је једини до сада познати практиканат Београдске Полиције у времену о коме се овде говори. У осталом и он се један спремао да то незгодно место чиновничко напусти. —

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ.

(НАСТАВАК)

Кад је Луј јавио диже се за мном у потеру жандармерија са цивилним агентима а међу њима и комесар Жакар, који се хваљаше да ће ме сигурно ухватити само ако нисам изашао из вароши. Ја нисам знао за све то и место да кријем траг ја сам чинио глупа зачињавања. Требао сам да кажем да сам био уцењен и за то су ме врло брижљиво гонили.

Макар дознаде једног дана да ћу ручати у улици Богородице у једној усамљеној кући и дотрча одмах са четири агента. Њих остави у приземљу а он се попе у собу где сам се спремао да седнем за сто са двама женама, а четврти један подофицир, не беше још дошао. Познао сам одмах комесара али он мене није, јер ме није никад видео, а због мога прерушивања сваки опис био је непотпун. Без икаквог узбуђења приђем комесару и сасвим природним гласом замолим га да уђе у кабинет чија стаклена врата гледају у собу где се ручавало. »Ви тражите Видока, рекох му... ако причекате десет минута ја ћу вам га показати... ево његов «есцајг»¹⁾ неће ни мало задоцнити... кад он уђе дају вам знак, али ви сте сами, сумњам да ћете успети да га савладате, јер је наоружан и решен да се брани«. — »Имам ја људи на степеницама и ако ми се баш отме«, одговори он. — »Боље је да их доведете овамо«, кажем ја са извештаченим заузимањем... ако их Видок примети посумњаће што и тада оде воз...« — »Али где да их наместим?« — »О Боже, па у тај кабинет... само без шупкања, јер би све пропало... а ја имам више интереса него ви да будете склоњени«. И комесара са његовим људима ухапсим у кабинету, а врата иначе јака закључам два пута и сигуран да ћу утећи за времена довикнем

им: Тражите Видока, а Видок вас је метуо у кавез! До виђења! Затим излетим као стрела остављајући их нек вичу за помоћ и да чине нечувене напоре да би изашли из несрећнога кабинета.

Још два напада ове врсте успела су ми, али најзад су ме ухватили и одвели понова у кулу »Св. Петар« и ради боље сигурности метну ме у »Торку« са неким Каландреном, који је тако исто два пута покушавао бежање. Каландрена сам познао још за време првога бављења у затвору, и он ми одмах каза за нов покушај који је требало извршити провлачењем кроз рупу, коју би ископали на зиду робијашке апсане на којима смо могли општити. Треће ноћи по мом новом хапшењу пробали смо да изађемо. Осам осуђеника, који прођоше први, били су срећни да их чувар не опази и ако је био врло близу. Бесмо остали нас још седам. Вукли смо сламку, као што је то обичај у оваквим приликама, да видимо који би од седморице прошао први. Срећа мене послужила и брзо се свучем да би се лакше провукао кроз отвор који је био врло тесан, али на грдно запрепашћење свију ја се заглавим не могући ни напред ни назад. Залуд моји другови покушаваше да ме рукама извуку, био сам стегнут као у менгелама, а мука од оваквог положаја обузе ме тако јако да сам, не надајући се више помоћи изнутра, викао стражара да ми он помогне: Он приђе као човек који се боји изненађења и упре ми бајонет у груди забрањујући ми да мрднем. На ову ларму цела стража узе оружје, вратари дотрчаше са буктињама и извокоше ме из рупе на којој сам оставио доста парчади коже. И ако сам био сав изубијан пренеше ме одмах у затвор »Мали Хотел« где ме метнуше у ћелију са гвожђем и на рукама и на ногама.

После десет дана изашао сам одакле на молбу и обећање да не ћу покушавати више да бегам и пустише ме код осталих притвореника. Досад сам живео са људима који су били далеко да буду беспрекорни, као крадљивци, варалице, фалсификатори, али сад се нађох међу најокорелијим разбојницима. Међу овима беше један мој земљак, по имену Десфосе, који је био осуђиван на тешку робију још у осамнаестој години и који је три пута бежао из завода, куда је се имао вратити првим спроводом. Ваљало га је чути кад прича затвореницима своје доживљаје, и кад каже хладно да би гилотина могла једнога дана од његовога меса исецкати месо за кобасице. И мимо потајног страха, који ми је с почетка улевао овај човек, волео сам га запиткивати о чудном занимању које је изабрао, али оно што ме је нарочито здружавало с њим била је нада да ће ме научити како да побегнем. Са истог разлога спријатељио сам се са неколико притвореника који су били чланови једне банде од 40—50 разбојника који су крстарили по околним местима под старешинством злогласнога Салбија, то су Шопин звани Нанте¹⁾, Луј из Дуја²⁾, Дихамел звани Ли-

љац¹⁾, Огист Поасар звани Паланчанин и Бриселац Неустрашиви, који је овај надимак добио због једног свог подвига, који се не налази често у извештајима.

Кад је са својим друговима хтео да уђе на један салаш, он је провукао руку кроз рупу на неком капку да би извукао шип, али кад је хтео руку извући осетио је да му је рука ухваћена... Укућани чувши неки шум наместили су ову замку, али се нису усуђивали изаћи јер су били слаби да се боре против једне банде која све више растајаше. А зликовци међутим били су одоцнили и поче се брзо свањивати... Видећи своје другове запрепашћене да се погледају са сумњом, Бриселцу сину у глави да ће они, да би се осигурали од издаје, убити њега, те десном руком шчепа каму, нож са двама оштрицама, који носаше увек са собом, пресече леву руку више чланка и побеже са друговима, а бол га нимало не задржаваше. Овај догађај за који вере да се десио на хиљаду разних места, догодио се стварно у околини Лиља, и он је добро познат у северним окрузима где се још многи људи сећају да су видели погубљење човека који није имао леву руку, онога који је био јунак овог догађаја.

Представљен од једнога који је чекао на ислеђење, који је био тако исто знатан као и мој земљак Десфосе, био сам примљен врло радо у друштво ових разбојника, који се од јутра до мрака само договараху о бежању. У овој прилици као и у многим другим запазио сам код апсеника жудњу за слободом, која кад постане одређеном идејом мора извести комбинације невероватне човеку који их посматра са савршено мирним духом. Слобода!.. све се окреће око ове мисли; она затвореника предатор на мучење нестријењу обузима преко целог дана, који је због беспослицења врло дуг и по целе зимске ноћи које се проводе у потпуном мраку... Уђите у макар који затвор чућете узвике неке велике радости, помислите да сте у неком месту задовољства... приближите се... уста се кревеље али очи не одају расположење, оне стоје непокретне унезверене: оно расположење из учтивости потпуно је извештачено; оно личи на оно шакалово који скаче по кавезу да би сломио решетку.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Криминалитет у Сједињеним Америчким Државама. — У погледу криминалитета Америка стоји куд и камо горе од Европе. Према извештају једног њеног криминалисте, који је публикован у последњој свесци познатог француског часописа »Archives d'Anthropologie Criminelle«, у Сједињеним Америчким Државама извршује се по 30 убиства дневно или 10.000 на годину. Од стотину убиства с предумишљајем, проналазе се и

1) Из вароши Нанта.

2) Окружно место.

1) По вароши Лиљу. Пр.

1) Француски covert = стоно посеђе Пр.

кажњавају свега 2, т. ј. 2%. Процент овај износи: у Немачкој 95%, у Шпанији 85%; у Италији 77%; у Француској 61% и у Енглеској 50%. Излази, према овоме, да у Сједињеним Америчким Државама има више некажњених убиства по готово у целој Европи. Узрок овако жалосној репресији у Сједињеним Америчким Државама лежи, поглавито, у рђавој полицијској организацији. Готово у целој земљи полиција је у рукама општинских власти, које се не устручавају да је употребљују за своје партијске ствари. Од стотину ухапшених крадљиваца, бар њих 75 пуштају се одмах у слободу као сродници, пријатељи или изборни агенти политичара од утицаја. Разуме се већ, да према оваквом стању ствари не може бити ни говора о каквој нарочитој ревности полицијских органа. Бојећ се да не остану без хлеба, они се ограничавају на најобичније послове. Због овога су, опет, грађани били принуђени да стварају нарочите приватне полиције. Већ је неколико година како су продавци накита у Њујорку створили, споразумно, своју специјалну полицију, у циљу спречавања и изналажења крађа накита. На њих су се убрзо угледали и банкарни, затим хотелијери па, најзад, и железничка друштва. Ове приватне полиције показале су се у пракси као веома корисне и постигле су огромних успеха.

Кинематограф у служби полиције. — Полиција у Прагу служи се, има већ неколико месеци, кинематографом за истраживање криваца. Иницијативом њеном у свима кинематографским позориштима износи се, за време представе, слике свију криваца у бегству, и позива публику да помогне полицији у њиховом истраживању. Поред овога, кинематограф се може врло корисно употребити и за репродуковање сцена злочина, изгреда, демонстрација итд. Приликом последњих изгреда у француској Шампањи, за један кинематограф биле су снимљене све фазе побуне и портрети главних учесника, и ови снимци послужили су веома корисно за основ судској истрази. Изгледа, према овоме, да ће Полицијска Техника бити ускоро обogaћена са још једном новом главом — о кинематографу и полицијским и судским истрагама.

Криминалитет у Лондону. — У год. 1909. извршено је у Лондону 19 убиства, од којих су свега 2 остала непронађена. Од пронађених убица њих 7 осуђени су на смрт, и ова је казна над свима њима извршена. Преступи против имовине, а нарочито крађе, знатно су опали према онима из ранијих год., али су се зато прошња и проституција знатно повећале. Број ухапшених лица у целој 1909. год. износи 112.642.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

Г. Ал. К. Петровић, полицијски комесар у Подгорцу пита:

»По старом закону о таксама, последне полицијске власти, када су прекидале истрагу по тужбама којима су била представљена злочина и преступна дела (од ових која се извиђају по званичној дужности) осуђивале су тужиоца да плати таксу за решење и то: за злочина дела 20 дин. а за преступна 15 дин.

Наплаћивање ове таксе доста је утицало на сузбијање лажних тужаба, којих је било и има у изобиљу у овом крају.

Међутим, по новом закону о таксама, овај случај није предвиђен.

ТБр. 193. таксене тарифе по новом закону говорио колика ће се такса наплаћивати, али тек по свршеној осуди.

Са изложенога, мени је част умолити уредништво за мишљење: према коме ће законском пропису од сада полицијске власти осуђивати лица на наплаћење ове таксе, која буду тужбом представила злочина и преступна дела, па тужба остане недоказана, или се, чак шта више, утврди да је лажна и као таква поднета у знању.

Исто тако у Т.Бр. 88. таксене тарифе стоји: за жалбе против одлуке истражних власти по преступним и злочиним делима, такса је пет динара.

Према овоме, молим уредништво за објашњење, да ли ће се од сада по званичној дужности узимати жалбе од лица која су стављена под истрагу и у притвор за злочине и преступна дела, или не, јер су истражне власти узимале жалбе и по званичној дужности?»

— На ово питање одговарамо:

Ни стари закон о таксама није имао нарочиту одредбу, која би дозвољавала, да се у случајевима § 29 кр. суд. поступка, такса наплаћује од тужиоца, него је то практиковано по томе, што је редакција тачке 227. била другачија од садашње редакције тачке 193., па се аналого чл. 12. стављала такса на терет криве стране.

Садашњи закон о таксама такође не предвиђа таксу за случајеве § 29. кр. с. пост. нити је установио једну таксу за злочина и преступна дела, него је величину ове везао за величину осуде, те се тако не би никако могло утврдити, коју би таксу требало ставити тужиоцу на рачун, ако би се узело да је он крива страна у смислу чл. 17. садашњег закона.

Из овога се да извести само један правилан закључак, да законодавац није ни хтео да оптерети тужиоца за случајеве, кад би његова тужба за злочине или преступе, који се казне по званичној дужности, остала недоказана.

На сваки начин, ово може да повећа број оних тужаба, које се подносе из мржње и пакости, али за сузбијање њихово стоје друга законска средства на расположењу.

За оне преступе, који се казне на тужбу приватних, важи тачка 194. зак. о таксама, те се у овим случајевима ово питање не може ни да истакне.

Има један други случај, где се ово питање може да јави.

То је онда, кад се дело прекида на основу § 29. кр. суд. поступка, али се према § 328. става другог кр. судског поступка, такса и трошкови морају да ставе на терет туженог.

У тим случајевима одиста је питање: коју таксу треба наплатити, пошто нема осуде и не зна се, на колико би дотични био осуђен.

Уредништво, међутим, налази, да би у овим случајевима требало стављати оптуженом на терет таксу од 10 динара, као најнижу, јер се максимална казна, предвиђена за представљено дело, не би смела узети као основица за ову наплату, пошто суд има право одмеравања казне између минимума и максимума.

Што се тиче таксе из т. бр. 87. садашњег закона, ствар стоји овако:

По кривичним истрагама за злочине и преступна дела, полицијске власти могу доносити одлуке у овим случајевима: прво да се неко стави у притвор према § 131. кр. суд. поступка, и друго да се према некоме прекине истрага у смислу § 29. истога закона.

У случају првом, истражне власти, према чл. 9. Устава, морају по дужности слати акта истраге Првостепенном Суду, без обзира на то хоће ли се притворени жалити или не, те према томе, тачка 88. зак. о таксама не важи за ове случајеве, нити се може примењивати.

У другом случају оптужени неће имати разлога да се жали кад се истрага прекида, те остаје једино да ову таксу плаћа онај, по чијој је тужби поведена истрага, ако одлуком власти не буде задовољан.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Кад у састав једне општине улазе два или више села, онда једно село не може истиснути из заједнице оно друго, односно остала села, већ једино може, на свом засебном збору, донети да се од дотадање општине оно одвоји и за себе образује општину.

Указом од 5. новембра 1910 године, место Чукарица, које је улазило у састав општине жарковачке, проглашено је за село. Услед овога одмах је искрело и питање о заједници.

Збор сељана села Жаркова донео је одлуку 27. фебруара 1911 године, да се село Чукарица не прима у састав општине жарковачке.

На збор сељана села Чукарице, заказан на дан 20. марта 1911 године, нико није дошао.

На основу овога, одбор општине жарковачке на свом састанку од 25. марта 1911 год. донео је одлуку № 907: да одбор има уверење, да су се грађани села Чукарице договорили, да о овом питању не гласају. Стога поновно гласање и не одређивати, већ сматрати, да овим ћутањем (негласањем) одобравају поступак грађана села Жаркова. Па како су грађани села Жаркова на свом збору од 27. фебруара 1911 године одлучили, да у састав општине жарковачке не примају Чукарицу као село, то је одбор ставио у дужност општинском суду, да одмах сва акта по овој ствари достави народној власти, те да их ова редовним путем достави Народној Скупштини на

решење: да општину жарковачку саставља само село Жарково, а да ново-проглашено село Чукарица образује за себе општину под називом „општина чукаричка“.

„Надзорна власт нашла је да је ова одлука противна закону из ових разлога:

1., По чл. 34. тач. 4. закона о општинама, општински суд позива збор, у случају груписања или разгруписавања општина, само у томе случају, ако општинском суду изјави писмену жељу једна осмнина правних гласача вароши или села, које тражи да се одвоји. Овде то не постоји, нити се види, да су грађани села Чукарице то тражили.

2., По чл. 8. закона о општинама, за спајање или раздвајање општина или села, изјављују жељу општине на општинским, а село на засебним зборовима. Из целокупне радње суда и одбора не види се, да су грађани села Чукарице, које је саставни део општине жарковачке, изјавили на засебном сеоском збору жељу за одвајање од општине жарковачке. Без њиховога пак пристања, а и на њихову штету, није се могла никаква одлука, па ни ова, доносити. Тим пре, што никаквим законским прописом није предвиђено, да општине могу из своје заједнице искључити становнике места (села) која у састав те општине улазе.

3., По чл. 85 закона о општинама, све одлуке одборске достављају се надзорној власти у препису одмах а најдаље у року од пет дана од кад су донесене, а ова их у остављеном року прима к знању или задржава од извршења. Међутим одборске одлуке од 6 фебруара 1911 год. № 342. и 28 фебруара исте године № 585., које се на ову одлуку односе, нису слате надзорној власти на размотрење и решење, те је, према томе, и сва остала радња незаконита.

На основу овога и чл. 152. закона о општинама, надзорна власт решењем од 30 марта 1911 године № 5261. задржала је од извршења поменуту одборску одлуку.

По изјављеној жалби, III одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано, а да су жалбени наводи неумесни с тога, што се из послатих аката не види да су грађани села Жаркова, на свом засебном збору, донели одлуку, да се одвоје од општине жарковачке, коју сачињавају села Жарково и Чукарица, већ су донели одлуку да не примају у састав општине жарковачке грађане села Чукарице, а то је противно указу од 5. новембра 1910 год. С тога је, на основу чл. 170 зак. о општинама решено, да се жалба одбаца као неумесна.

Одлука од 30. априла 1911 године № 3940.

Надзорна власт не може, на основи чл. 158. закона о општинама, изрећи казну над општинским часницима и за неизвршење оних закона, у којима су специјално предвиђене казне и надлежност за њихово изрицање.

Н. М., председник општине а...., узет је на одговор, што није извршио наредбу надзорне власти, којом је тражено, да у

року од 24 часа наплати дужну квартирину за једног учитеља.

На свом саслушању, председник је изјавио, да је у званичној преписци са надзорном влашћу, поводом ове ствари, изнео разлоге, зашто се ова станарина не може издати томе учитељу. Навео је, да наплату ове станарине није могао извршити зато, што је школски одбор донео одлуку, да се не издаје, јер поменути учитељ није учитељ а.... школе. Најзад, напоменуо је, да је недавно због овога кажњен и он и цео школски одбор од стране Министра просвете и црквених послова.

Надзорна власт пресудом од 29. марта 1911. године № 3270, а на основу чл. 158. закона о општинама, казнила га је са 50 динара.

По изјављеној жалби, III одсек Државног Савета нашао је, да ожалбена пресуда не може остати у снази с тога, што надзорна власт, према другом одељку чл. 158. закона о општинама, није могла да изрекне казну над жалитељем, као председником месног школског одбора, на основу поменутог чл. 158. зак. о општ., кад је, према чл. 60. закона о народним школама, надлежан за изрицање оваких казна Министар просвете и црквених послова.

С тога је на основу чл. 170. зак. о општ. решио, да се пресуда надзорне власти поништи.

Одлука од 16. априла 1911. године № 3659.

Јос. К. Ст.

Мишљење опште седнице Касационог Суда од 28. маја 1911. г. № 7151.

Поводом захтева господина Министра Правде од 14. маја 1911. г. № 7499, а на преставку господина Министра Финансија од 11. маја 1911. год. № 9471, да му Касациони Суд на основу тач. 2. § 16. зак. о устројству Касац. Суда да своје мишљење о томе: *застарева ли и за које време новчана накнада, коју пензионар потражује из државне касе на основу признатог му, законитим путем, права на пензију, коју он тражи код Главне Контроле први пут по истеку три или више година од дана указа о пензионовању.* Касациони Суд у данашњој општој седници проучио је ово питање и односне законске прописе, па је на основу тач. 2. § 16. свога устројства нашао:

Одговор на ово питање у вези је с питањем о надлежности суда за расправу његову.

Право чиновниково на плату или пензију, као и на коју од могућих више плата или пензија чиновник, по звању које има, или које је имао, може имати права, карактера је јавноправног а не преставља какав приватно правни одношај између чиновника и државе. Зато, кад је у спору то право, расправа спора иде у надлежност административног судства. Друкче је кад само право на плату или пензију није у спору, али је спорно право потраживања њеног, зато што је чиновник, коме је припадала није раније

потраживао, те је остала ненаплаћена. Неprimљена плата или пензија државнога чиновника представља једно његово имање, на које могу имати права и његови повериоци. Одношај који постоји између чиновника и државе у погледу тога имања приватноправног је карактера и држава се не јавља ту као држава него као приватноправна личност. Због тога се о томе имању, кад је спорно коме припада, има судити по правилима грађанског законика, начном који је прописан у закону о поступку судском у грађанским парницама. Овај спор иде, дакле, у надлежност редовнога а не административног судства.

Према томе, по нахођењу Касационог Суда, погрешно је и то, да Главна Контрола, при одређивању количине годишње пензије, има да расправи и то питање да ли чиновнику припада и она сума ненаплаћене пензије, коју чиновник кроз дуже време никако није потраживао, него то тек доцније чини, дакле: да ли је то потраживање застарело или није. За то потраживање она има чиновника да упуту надлежном редовном суду на парницу.

У напред наведеном већ се садржи и одговор на постављено питање.

М. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Овдашње турско Посланство дипломатским путем тражи проналазак **Андреје Ванили**, из Смирне, који је у друштву са **Даскал Петријан, Антониом и Јоргом** извршио огромну крађу од 60.000 динара у вароши Кирк-Клису у Турској.

Поред новца они су украли и разног накита у вредности 500 турских лира.

Они се вероватно налазе у Србији, где су из Бугарске 15. маја пребачени; а у Бугарској су послали имена: **Демитрије Сикарас, Василије Јоанидес и Кристо Маронис** (сви Грци из Тебеса).

Андреја је стар 42—45 година, правилног носа, лица овалног, бркова угасито-кестењастих, обрва црних, средњег раста, снабдевен грчким пасошем. Остала су тројица стари по 45 година.

Акт Министарства Унутр. Дела ПБр. 11045.

ПОТЕРЕ

Владимир-Влајко С. Младеновић, из Балиновца, извршио је опасну крађу у Петровцу, па затим побегао.

Влајко је стар 22 године, средњег раста, смеђ, очију плавих, обријан, без бркова.

Акт начелника ср. добричког Бр. 5308.

Раџел С. Ивановић, из Несврте, извршио је убиство и побегао.

Он је стар 50 година, малог раста, косе смеђе, обријан. Од особених знакова има белегу од опекотине на челу; говора крупног; на лево око жмирка.

Денеша начелника среза лесковачког Бр. 13987.

МАНГУП СТОКА

У атару општине петријевске ухваћен је један мангуп коњ, матор 8 година, лаке вроне, са жигом положено „К“.

Денеша начелника среза подунавског Бр. 10152.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Већ од дужег времена, у Бугарској посећује разне вароши један од наших најокорелијих злочинаца и лопова, остављајући за собом разбијена врата и прозоре, који су до његове појаве били затворени. Најпосле је он учинио посету и Софији, где је приспео у најстрожијем „инкогниту“, и тек пошто је полиција на њега

графија у многоме измењена, само су мере и особени знаци остали за увек непромењени.

Његов картон већ је послат софијској полицији да се увери: да је „Иван Петровић“ и Драгутин Вељковић, једно исто лице, и нема сумње да ће се веома изненадити, јер је досадање „гостопримство“ указивала једном од наших најокорелијих злочинаца, који је до сада „само“ четири пута судски осуђиван и то: први пут 1895. године од првостепеног суда за град Београд на 5 година робије за опасну крађу; други пут од ужичког првостепеног суда на 20 година робије због опасне крађе; трећи пут осуђен је на месец дана тешке тамнице године 1903. и то у Суботици; и четврти пут године 1907. пресудом Великог Војног Суда на 10 година робије за извршену опасну крађу и бегство из војске. Са последње осуде „Гишица“ је побегао августа месеца прошле го-

доносимо, побегао је 12. маја ове године из завода и вероватно прешао у Србију.

Он је стар 38 година, ожењен, отац троје деце, висок, добро развијен, смеђе косе, малог чеља, смеђих очију, зуба здравих.

Акт Антропометријског Полицијског Одељења Бр. 1068.

Жарко Даниловић, келнер, осумњичен је да је извршио крађу у Г. Милановцу после које га је нестало.

Он је стар 18 година, родом из Ушћа или Нверовца, сувољав, бубуљичав по лицу, смеђ, блесаст.

Денеша начелства округа рудничког Бр. 3741.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или денеше.

УТВРЂЕН ИДЕНТИТЕТ

За лице, чију смо слику донели у последњем броју у рубрици „Ко је ово?“ утврђен је идентитет.

Према извештају начелника среза жупског, то је лице Милан Станковић, из Г. Ступање, и до сада је два пута судски осуђиван а сада је тражен због извршене опасне крађе, па да би избегао заслужену казну он је покушао да пребегне у Бугарску, али кад је у томе спречен, он је на самој граници извршио самоубиство.

обратила пажњу он јој се представио као српски војни бегунац Иван Петровић, родом из Зајечара. Наравно ту његову изјаву софијска полиција требала је да провери, и зато се она обрати Управи града Београда с молбом за извештај: да није какву кривицу учинио „Иван Петровић“, док је као војник служио у Зајечару. Кад је Управа одговорила да су наводи његови скроз неистинити и да у опште ни један војник из тог пука, у коме је Петровић „служио“ није побегао, она је скренула пажњу софијској полицији, да се у томе лицу не крије какав прљави тип. Добивши овакав извештај, софијска је полиција одмах у своме биро-у за идентификацију премерила и фотографисала „Ивана Петровића“ и његов картон послала Управи молећи за накнадни извештај о њему. Пошто је Управа већ заборавила свог давнашњег „познаника“, и није га могла познати по фотографији, то она пошаље његов картон Антропометријском Одељењу, да оно извиди по својим картонима да ли нема каквих података о њему. Одељење је на основу мера са картона софијског, за неколико тренутака, нашло картон који је се потпуно поклањао са софијским картоном, са том само разликом, што се не слажу имена, јер је на овом другом стајало име: Драгутин Вељковић, зв. „Гишица“, опасан коцкар. Како је овај његов картон још из 1906. године, то је, наравно, његова фото-

лине, и како је могућно, да је при поласку за Бугарску учинио још какво казнимо дело, које би му пружило мало „путног трошка“, то се износи његова фотографија с тим, да ако би когод ма шта знао о њему да то достави Антропометријском Одељењу с позивом на Бр. 1087.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

„ЗДРАВЉЕ“, лист за лекарске поуке о здрављу и болести, који издаје Друштво за Чуваше Народног Здравља, доноси поучне и веома корисне чланке, писане лако и разумљиво, те је потребно да га држи и чита сваки писмен човек.

Кад се у наш народ унесу бар основни појмови о чувању здравља, о чистоћи, о умерености у пићу и храни, тада ће се знатно смањити разне болештине, које сатиру наш сељачки свет, нарочито нашу младеж.

Топло препоручујемо овај лист свима општинама, свима свештеницима, учитељима и општинским деловођама.

Ови последњи двогубо би послужили својој општини, кад би овај лист бар један пут недељно читали на сеоским скуповима и мушких и женских, и тако ове лекарске поуке ширили и чинили приступачнијим својим суграђанима.